



Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/21, p. 315-334

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12256>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

Referees/Hakemler: Prof. Dr. Zehra ALTINAY GAZİ –
Doç. Dr. Ahmet GÜNEYLİ – Doç. Dr. Behçet ÖZNACAR –
Yrd. Doç. Dr. Hasan ERİŞ

This article was checked by iThenticate.

SINIF YÖNETİMİNE YÖNELİK YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA TEZLERİNİN İÇERİK ANALİZİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aylin KAPLAN ÖZDAL* - Hasan ÖZDAL** - Çağda Kwanc
ÇAĞANAĞA***

ÖZET

Öğrenme ve öğretme süreçlerin istendik bir şekilde sürdürülmesinde, okul ve sınıfta disiplinin sağlanarak istenmeyen davranışların önüne geçilebilmesinde etkili bir sınıf yönetimi önemli rol oynamaktadır. Alanyazında yer alan ifadelerle bakıldığında sınıf yönetiminin; belli kurallar çerçevesinde öğrenenlerde istendik davranışlar meydana getirmek, zamanı etkili ve verimli kullanmak, sorunlu davranışları düzeltmek, etkili bir öğrenme ortamı yaratmak için yürütülen sistematik bir süreçtir. Bu araştırmanın temel amacı; 2011-2015 yıllarında, Türkiye Cumhuriyeti'nde (TC) sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının içerik analizi bakımından değerlendirilmesidir. Belgesel tarama modeli çerçevesinde yapılan araştırmada; TC, Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tez tarama sitesinde yer alan 48 yüksek lisans ve doktora tez çalışması; yıl, üniversite, enstitü, anabilim dalı, araştırma konusu, yöntem, araştırma modeli, örneklem grubu, uygulandığı eğitim kademesi ve veri toplama aracı açısından değerlendirilmiştir. Veri toplama sürecinden elde edilen bulgular frekans değerler ile ifade edilip, yorumlanmıştır. 2011 – 2015 yılları arasında yapılan sınıf yönetimi tezlerinde yoğun olarak nicel yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Yine genel sayı içerisinde nitel ve karma çalışmaların sayısının ise oldukça az olduğu görülmektedir. Bu araştırma, belli sınırlılıklar dahilinde gerçekleştirilmiştir. Yayın yılı olarak 2011 – 2015 yılları, ülke olarak Türkiye Cumhuriyeti, veritabanı olarak Yükseköğretim Kurumu tez tarama sayfası ile sınırlıdır. İleriki yıllarda yapılacak benzer nitelikteki araştırmalarda belirtilen sınırlılıkların dışına çıkılması ve sınıf yönetimine yönelik yapılan bilimsel çalışmaların değişik faktörler açısından değerlendirilmesi, sınıf yönetimi literatürüne katkı sağlanması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Yönetimi, Sınıf Yönetimi Tezleri

* Lefke Avrupa Üniversitesi Doktora Öğrencisi, El-mek: aylinkaplan.1986@gmail.com

** Yakın Doğu Üniversitesi, El-mek: hasanozdal1988@gmail.com

*** Yrd. Doç. Dr. Lefke Avrupa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD, El-mek: ckivanc@eul.edu.tr

**EVALUATION OF MASTER AND PH.D. THESES ON
CLASSROOM MANAGEMENT IN TERMS OF CONTENT
ANALYSIS****ABSTRACT**

Effective classroom management plays an important role in the prevention of unwanted behavior. Teachers can discipline their students both in classrooms and schools to reach their aims which are to maintain the learning and teaching processes on an intentional basis. Considering the literary texts, classroom management is a systematic process that is carried out in order to bring the behaviors of the learners in the frame of certain rules, use the time effectively and efficiently, correct the problematic behaviors and creates an effective learning environment. The main purpose of this study is to evaluate the MA and PhD thesis which were written about classroom management in Turkish Republic between the years 2011 and 2015 by doing content analysis. Within the scope of the documentary survey model; 48 graduate and doctoral thesis studies in the field of thesis examination site of Higher Education Institution (YÖK) in Turkey were assessed by considering the variables year, university, institute, department, research topic, method, research model, sampling group, education level and data collection tool. Findings obtained from the data collection process are expressed and interpreted by frequency values. It is seen that quantitative methods are used extensively in classroom management theses between 2011 and 2015. It is also seen that the number of thesis that qualitative and mixed methods were used is very small in total. This research was carried out within certain limitations. The year of publication is limited to 2011-2015, the country was chosen as the Republic of Turkey, the database as the Higher Education Institution. Further research studies may exclude the current limitations in the following years and the evaluations of the scientific studies on classroom management in terms of different factors are of importance in contributing to the literature of classroom management.

STRUCTURED ABSTRACT

Effective classroom management plays an important role in the prevention of unwanted behavior. Teachers can discipline their students both in classrooms and schools to reach their aims which are to maintain the learning and teaching processes on an intentional basis. Considering the literary texts, classroom management is a systematic process that is carried out in order to bring the behaviors of the learners in the frame of certain rules, use the time effectively and efficiently, correct the problematic behaviors and creates an effective learning environment. The main purpose of this study is to evaluate the MA and PhD thesis which were written about classroom management in Turkish Republic between the years 2011 and 2015 by doing content analysis. Within the scope of the documentary survey model; 48 graduate and doctoral thesis studies in the field of thesis examination site of Higher Education Institution (YÖK) in Turkey were assessed by considering the variables year, university, institute, department, research topic, method, research

model, sampling group, education level and data collection tool. Findings obtained from the data collection process are expressed and interpreted by frequency values. It is seen that quantitative methods are used extensively in classroom management theses between 2011 and 2015. It is also seen that the number of thesis that qualitative and mixed methods were used is very small in total. It has been determined that most of the master's and doctoral thesis studies carried out between the years of 2011-2015 and they were carried out in educational sciences and social sciences institutes. It has been determined that most of the master's and doctoral thesis studies were carried out between the years of 2011 and 2015 in the "Department of Educational Administration and Supervision" and "Primary Education Department". In the graduate and doctoral thesis studies; researchers prefer to work with elementary, secondary, and preschool teachers in general. Again, in many thesis studies included in the research, researchers seem to prefer to work with more than one target group. It is seen that different issues are dealt with in the graduate and doctoral thesis studies which are on classroom management between 2011 and 2015. The thesis studies in which classroom management was discussed, approaches, competencies, attitudes and perceptions of competencies of teachers who have been working in the primary and secondary education levels and have different branches in general. Again, the number of dissertations which were written in different disciplinary fields and subdivisions of these fields are also quite high in the overall total. Graduate and doctoral dissertation studies on classroom management were evaluated in terms of content analysis and different results were obtained between 2011 and 2015. According to the first result reached in the research; it has been determined that master and doctorate thesis studies for classroom management have increased according to the years. The reason why the number of theses in 2015 is less than other years is that the dissertation of the new thesis is not yet published or the access is denied. It is thought that the increase in other scientific studies along with thesis studies for classroom management will continue in the future. This is because the new trends in education and training and the emerging new technologies are reflected in classroom management, which also paves the way for the current research. According to the survey results, most of the graduate and doctorate theses for classroom management in the years of 2011 - 2015 were made at Yeditepe University, Ankara University and Afyon Kocatepe University in Turkish Republic. The results of the master's and doctoral theses, which were taken up mainly in educational sciences institutes and educational administration and supervision departments, have been reached in recent years. According to another result of the research is that it is observed that mostly quantitative methods were used in the graduate and doctoral dissertations on classroom management between 2011 and 2015. In addition, the theses that are included in the research have reached the result that the researchers mostly preferred the scanning models. The use of different research methods and techniques may be effective in achieving different qualified data in terms of classroom management. Especially the increase of experimental studies on this subject may be beneficial to identify the factors that will contribute to the creation of an effective classroom management. This research was carried out within certain limitations. The year of publication is limited to 2011-

Turkish Studies

2015, the country was chosen as the Republic of Turkey, the database as the Higher Education Institution. Further research studies may exclude the current limitations in the following years and the evaluations of the scientific studies on classroom management in terms of different factors are of importance in contributing to the literature of classroom management.

Keywords: Classroom management, Thesis on classroom management

GİRİŞ

Öğrenme ve öğretme süreçlerin istendik bir şekilde sürdürülmesinde, okul ve sınıfta disiplinin sağlanarak istenmeyen davranışların önüne geçilebilmesinde etkili bir sınıf yönetimi önemli rol oynamaktadır. Alanyazında sınıf yönetimine yönelik birçok bilimsel araştırma ve ifadeye rastlanmaktadır. Sınıf yönetimi; öğretmenlerin etkili bir öğrenme ortamı oluşturmak adına öğrencilerin davranışlarını yönetmek, işbirliğine yönelmek, öğrenci sorumluluklarını artırmak için uyguladığı tüm stratejiler ve yöntemler olarak değerlendirilmektedir (Emmer & Emertson, 2013). Bir başka ifadeye göre sınıf yönetimi; öğretmenlerin öğrenme-öğretme ortamlarında öğrencilerde istendik davranış değişikliği oluşturma, doğru olmayan davranışları düzeltme, etkili iletişim kurma ve zamanı etkili kullanmadır (Ünal & Ada, 2003). Allen (2010) ise sınıf yönetimini dar anlamda öğrenme ortamlarında öğrencilerin davranışlarını yönetmek ve olumsuz davranışları disipline etmek olarak tanımlamıştır. Benzer bir ifade ile Gilpatrick (2010) sınıf yönetimini, sınıfın fiziki yapısını, öğretmen-öğrenci etkileşimini kapsama alan ve öğretmen sorumluluğu gerektiren kurallar bütünü olarak tanımlamıştır. Tal (2010)'a göre ise sınıf yönetimi, öğrenci ve çevresel etmenleri dikkate alarak; planlama ve uygulama boyutları olan sistematik bir süreçtir. Alanyazında yer alan ifadelerle bakıldığında sınıf yönetiminin; belli kurallar çerçevesinde öğrenenlerde istendik davranışlar meydana getirmek, zamanı etkili ve verimli kullanmak, sorunlu davranışları düzeltmek, etkili bir öğrenme ortamı yaratmak için yürütülen sistematik bir süreçtir.

Shechtman & Leichtentritt (2004)'e göre öğrenme ve öğretme süreçlerinde öğretmenin sınıftaki davranış, tutum ve stratejileri, öğrenme etkinliklerinin verimli bir şekilde sürdürülmesinde, sınıfta disiplini sağlamada etkili olmaktadır. Etkili sınıf yönetimi açısından istenilen bilgi ve becerilere sahip öğretmenler; öğretim yöntemlerini, öğrenme ortamındaki araç ve gereçleri etkili bir şekilde kullanabilmekte, öğretim programlarını, öğrenci davranışlarını değiştirecek nitelikte tanıyıp uygulayabilmektedir. Fakat öğretmenler, bu temel görevi yerine getirirken bazı sorunlar yaşayabilmektedir. Bu sorunlar arasında, öğrencilerin sınıf içi etkinliklerini ve ödevlerini kontrol etmek, sınıftaki çalışma koşullarını iyileştirme ve geliştirme, öğretimi engelleyen unsurları yok etme gibi durumlar örnek verilebilir. Sınıf yönetimi kavramı ise öğretmenlerin sınıfta tüm bunları gerçekleştirmek için kullandıkları yaklaşım, strateji, yöntem ve teknikleri içermektedir.

Birçok öğretmenin mesleği bırakma sebeplerinden birisi iş birliği içinde bulunmayan öğrencilerdir. Araştırma anketleri ve röportajlarda bahsedilen tüm sebepler arasında, bu sebep sürekli listenin en başında gözükmektedir ve bu alandaki birçok insan için önemli bir hayal kırıklığı kaynağı olarak bahsedilmektedir. (Bluestein, 2010) Bu durumun bir dizi sebepten ötürü olduğu görüşü yaygındır. Birincisi, işbirliği içinde olmayan öğrencilere yada rahatsız edici davranışlara tepki verilmesi gereken bir şeymiş gibi yaklaşılması ve alınan önerilerin çoğunun, bu alanda her hangi bir eğitim alınmış olursa dahi, sınıf yönetimine, “ben- ne-yapmalıyım-şu.....olduğu-zaman” yaklaşımını vurgulama eğiliminde bulunmaktır. Ne yazık ki, bu taktiklerin çoğu ya işe yaramıyor ya da her şeyi daha kötü duruma getiriyor. Durumlara “ya-hep-ya-hiç” merceğinden bakma eğilimi ağır

basıyor. Ya öğretmenler kontrolde ya da öğrenciler. Ayrıca herhangi bir ihlal durumunda cezalandırma gereksinimi içinde bulunmak gelenekçi yapının halen daha yürürlükte olduğunu göstermektedir. Bilinen en iyi sınıf yönetimi uygulamaları kazan-kaybet eğilimini yansıtır ki bu da öğretmenin yetki ihtiyaçları olduğu kadar öğrencinin kendi sınırları içinde otonomisini sağlayacak olan bir yaklaşıma çok az bir alan bırakmaktadır. Bu geleneksel bağlamda, disipline karşı her şeyin son sürat müsamahakâr, otoriter, dediğim dedik bir yaklaşım içinde bulunmasını tahmin etmek hiçte zor olmadığı halde bu yaygın inanış çokta doğru değildir.

Sınıf yönetimindeki bir diğer zorluk etkeni ise, kültürde oluşan sosyal, teknolojik ve ekonomik değişimler arasındaki uyumsuzluklar ve oldukça eski müfredat ve uygulamaların, yönetim tekniklerinin hala eğitim sisteminin temellerini oluşturmasıdır. Mesela, tekdüzeliğin doğasında var olan endüstriyel bir toplumdan, çok farklı ihtiyaçları olan kişilere bilgi ve hizmet sağlama yönünde gerçekleştirilen hızlı değişim göz önünde bulundurulmalıdır. Buna rağmen Amerika Birleşik Devletlerinde ve diğer gelişmiş ülkelerde montaj hattına sahip işler varlığını yitirse de, hala fabrika dönemi fikrinin standartlaştırılması, özellikle müfredat ve değerlendirme konusunda, çocukları nasıl okula zorladığımızı ısrarla hatırlatır niteliktedir (Bluestein, 1988, 2008, 2010).

Eskiden genç insanlar, her konuda onlara bilgi veren bir avuç dolusu yetişkin insana bağlıydı ama günümüzde dünyanın bütün verileri ve kaynakları sadece bir tık uzaklıktadır. Eğitimci ve yazar olan Sir Ken Robinson tüm dünya okullarında var olan reform girişimlerindeki sorunlardan birisinin ise “geleceğe, geçmişin yöntemleriyle yaklaşmaları” olduğunu ve bu yolla okula gitmekte bir amaç göremeyen milyonlarca çocuğu okuldan soğuttuklarını öne sürmektedir. Bu da sınıf yönetimi yaklaşımlarını etkilemektedir (RSA, 2010).

1.1. Sınıf Yönetiminin Amaçları

Erden (2008) sınıf yönetiminin; öğretme etkinliklerinde zamanı etkili bir şekilde kullanma, sınıf etkinliklerinin düzenli ve verimli bir şekilde sürdürülmesini sağlama, öğrenenlerin kendi kendilerini yönetme becerilerinin gelişimine katkı sağlama gibi amaçları olduğunu belirtmektedir. Başar (2003) sınıf yönetiminin bir çok amacı olduğunu belirtmektedir. Bunlardan en önemlilerini; öğretimin gerçekleşeceği ortamı düzenlemek ve önceden belirlenen hedefe ulaşmak, zamanı etkili bir şekilde kullanmak, sınıf kurallarını belirlemek ve bu kuralları öğrencilere benimsetmek, öğrenci – öğrenci, öğretmen – öğrenci iletişimini verimli bir şekilde sağlamak, davranış düzenlemelerini oluşturmak, öğrencilerin sınıf kurallarına uygun bir şekilde davranış göstermesini sağlamak, öğrencileri motive etmek şeklinde açıklamaktadır.

Bu ifadelerle benzer olarak Çalık (2009) sınıfta öğrencilerin motivasyonunu artıracak düzenli ve güvenli bir ortam hazırlamak, sınıftaki öğrencilerin sorumluluklarının geliştirilmesine katkı sağlamanın ve öğrencilere davranışlarını düzenlemelerine yardımcı olmanın sınıf yönetiminin temel amaçları olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte etkili sınıf yönetiminde öğrencilerin davranışlarının baskı ve zorlama yoluyla değil, öğrencilerin kendi katılımı ve isteği sağlanarak, kendi kendilerini yönetmelerine yardımcı olarak düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedir. Aynı zamanda sınıf yönetiminin, öğrencilerde sorumluluk bilincinin geliştirilmesinde, kendilerini değerlendirmelerinde, kontrol etmelerinde ve bireysel kontrolü içselleştirmelerinde bir araç olarak algılanması gerektiğinin altını çizmektedir.

1.2. Sınıf Yönetimi Modelleri

Alanyazında geleneksel, çağdaş, öğrenci merkezli, öğretmen merkezli, demokratik özelliklerde birçok sınıf yönetimi modelinden söz edilmektedir. Sınıf yönetimi modellerini bilmek, etkili ve verimli öğrenme ortamları oluşturmak açısından yarar sağlamaktadır. Alanyazında yer alan sınıf yönetimi modelleri aşağıda sıralanmıştır:

Turkish Studies

a) *Geleneksel Model*: Geleneksel model öğretmen merkezli bir yapıya sahiptir. Başka bir anlamda öğretmenin aktif, öğrencilerin pasif konumda olduğu bir anlayışın hakim olduğu modeldir. Yine bu modelde öğretmen otoritesinden söz edilmekte olup sert, baskıcı bir tutum izlenmekte, sıkça ceza uygulanmaktadır. Geleneksel sınıf yönetiminde kuralları öğretmen tek başına belirleyerek, öğrenenlerin bu kurallara harfiyen uymaları beklenmektedir (Erdoğan, 2008; Yılman, 2006; Sarıtaş, 2003).

b) *Tepkisel Model*: Tepkisel model, öğrenme ortamında istenmeyen davranışlara dönük uygun tepki vermeyi benimseyen klasik bir sınıf yönetimi modeli olarak değerlendirilmektedir. Bu modele göre sınıfta düzen ve disiplinin sağlanması için ödül-ceza sisteminden yararlanılmalıdır. Alanyazında yaygın olan görüşe göre tepkisel modelin, ağırlıklı olarak sınıf yönetimi becerileri zayıf olan öğretmenler tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Yine tepkisel sınıf yönetimi modelinde istenmeyen davranışların ortadan kaldırılması, düzeltilmesi hedeflenmektedir (Demirtaş, 2012; Erdoğan, 2008; Sarı & Dilmaç, 2005).

c) *Önleyici Model*: Önleyici sınıf yönetimi modelin de; öğrenme ortamlarında olası sorunları önceden tahmin edilmesi ve önlem alınması anlayışı hakimdir. Başka bir ifade ile önleyici sınıf yönetimi modelinde planlamaya, olası problemleri önceden tahmin etmeye, istenmeyen davranışları ortadan kaldırmaya dayalı bir yaklaşımı benimsemektedir. Yine bu modelde sınıfın fiziki yapısı, kaynaklar, materyaller, sınırlılıklar göz önüne alınmaktadır (Başar, 2006; Martin, 2000; Sarıtaş, 2000).

d) *Gelişimsel Model*: Çağdaş sınıf yönetimi modellerinden olan gelişimsel model, öğrenme ve öğretme ortamlarında öğrenenlerin; fiziksel, psikolojik, sosyal ve duygusal gelişimsel özelliklerini dikkate almayı gerektirmektedir. Modelin benimsemiş olduğu bu anlayış ise öğretmenler açısından, öğrenenlerin gelişim özellikleri ile ilgili bilgi sahibi olma gereksinimini ortaya koymaktadır. Bu bilgilerin yanında gelişimsel model öğrenci merkezli bir süreci takip etmektedir (Yıldırım, 2012; Ilgar, 2007; Külahoğlu, 2004).

e) *Bütünsel Model*: Sistem yaklaşımı olarak da bilinen bütünsel model; başta tepkisel, önlemsel ve gelişimsel model olmak üzere diğer sınıf yönetimi modellerinin bütünleştiği bir süreci takip etmektedir. Bu modelde sınıf yönetimini etkileyen tüm faktörlerin dikkate alınması öngörülmektedir (Sarıtaş, 2003).

Alanyazında sınıf yönetimi modellerinin yanı sıra öğrenme ve öğretme süreçlerinde sınıf yönetimine etki eden birçok faktörün varlığından söz edilmektedir. Öğretmenlerin ise etkili öğrenme ortamı yaratmak açısından sınıf yönetiminde etkili olan bu faktörlerin farkında olmaları beklenmektedir.

1.3. Sınıf Yönetiminde Etkili Olan Faktörler

Eğitim kurumlarında, okul ve sınıfın fiziksel yapısı, öğretmen nitelikleri, öğrencilerin ihtiyaçları ve nitelikleri, aile, çevre, okulun yönetsel durumu gibi sınıf yönetiminde etkili olan bazı faktörler bulunmaktadır. Sınıf yönetiminde etkili olan bu faktörler aşağıda detaylı olarak açıklanmıştır.

Öğretmen: Alanyazında öğretmen faktörü etkili bir sınıf yönetimi ve öğrenme süreci açısından oldukça önemli olarak görülmektedir. Öğretmenlerin, en temel noktada öğrencilerle sağlıklı bir iletişim kurması, öğrenme ve öğretme etkinliklerinde sınıf içi etkinlikleri etkili bir şekilde organize etmesi ve bu etkinlikleri öğrenciler açısından bir kazanıma dönüştürmesi sınıf yönetimi açısından önem taşımaktadır. Bunların yanı sıra öğretmenlerin sınıf ortamında olan durum hakkında farkında olmaları ve yine sınıf ortamını öğrenenlerin nitelikleri ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlemeleri beklenmektedir (Celep, 2008; Özyürek, 2005).

Öğrenci: Bir eğitim kurumunda öğrenciler genelde öğrenme - öğretme süreçleri, özelde ise sınıf yönetiminde en önemli paydaşlardan biri olarak nitelendirilmektedir. Bu nedenle; etkili bir sınıf yönetiminin sağlanmasında öğrenci özellikleri ve ihtiyaçlarının bilincinde olmak önem taşımaktadır. Erol (2006) öğrencilerin içinde buldukları gelişim aşamaları, sosyo-ekonomik düzeyleri, kültürel farklılıkları, psikolojileri, inançları ve değer yargılarının sınıf yönetimi etkileyen önemli faktörler olduğunu belirtmektedir. Ayrıca bir öğrenme ortamında tüm öğrencilerin bireysel farklılıklara sahip olduğunu, bu farklılıkların ise sınıf içine yansımalarını ifade etmektedir. Evertson & Weinstein (2006); öğrencilerin, sınıf ortamında olumlu bir profil çizen, onlara saygı duyan öğretmenlere karşı daha sorumlu davrandıklarını, sınıf kurallarına daha duyarlı yaklaşıtlarını belirtmektedirler.

Aile: Bireyler, toplumsal kurallar ile değerler dönük bilince ilk olarak aile ortamında sahip olmaktadır. Bu nedenle ebeveynler; çocukların davranışlarına doğru olarak yön vermek, toplumsal kural ve değerlere ilişkin bilinçlerinin gelişmesine yardımcı olmak gibi önemli görevlere sahiptirler. Bunlarla birlikte; çocukların kişilik gelişimlerinde de aile faktörünün altı çizilmekte, çocuklar aile ortamında öğrendiklerini sınıf ortamına da taşımaktadırlar (Turan & Şişman, 2011). Benzer bir ifade ile Aydın (2003); okul ile aile ilişkilerinin eğitim ortamlarına da yansımalarını bundan dolayı öğretmenlerin, veliler ile düzenli iletişim kurmaları gerektiğinden söz etmektedir.

Okul: Okulun genel yapısı ve özellikleri, sınıf yönetimini önemli oranda etkimektedir. Nelson (2002), sağlıklı ve iyi bir okul ikliminin, öğrenme ve öğretme süreçlerindeki verimliliği artırarak, disiplin sorunlarını ortadan kaldırdığını belirtmektedir. Benzer bir ifade ile Çalık (2009) sınıf yönetimi başarısının, okul yönetiminin başarısına bağlı olduğunu, okulun bulunduğu toplumsal çevrenin, yönetim anlayışının, okul niteliklerinin ve ikliminin sınıf yönetimini etkilediğini belirtmektedir.

Alanyazında yer alan görüşlere göre; öğrenme ve öğretme süreçlerinde öğretmen, öğrenci, aile ve okul sınıf yönetimine etki eden en önemli faktörlerdendir. Bunların yanında eğitim programları, sınıfın fiziksel özellikleri, uzak ve yakın çevre etkili bir sınıf yönetiminde dikkate alınması gereken en önemli faktörler olarak kabul edilmektedir. Bu temel görüşler doğrultusunda öğretmenlere, öğrenme ortamlarında etkili ve verimli bir sınıf yönetimi sağlamaları açısından bazı öneriler sunulmaktadır.

1.4. Etkili Sınıf Yönetiminde Öğretmen Nitelikleri

Alanyazında etkili bir sınıf yönetimi açısından dikkate alınması gereken temel ilkeler ile ilgili birçok ifadeye rastlanmaktadır. Kaçmaz (2006) öğretmenlerin eğitim ve öğretim süreçlerinde hedeflenen etkinlikleri gerçekleştirmek için çok fazla bilgi ve beceriye sahip olmaları gerektiği görüşüne yer vermiştir. Bununla birlikte; öğretmen yetiştirme süreçlerinde sınıf yönetimi becerilerinin, öğretmenlerin sahip olmaları gereken en temel yeterliklerin başında geldiğini belirtmiştir. Simpson & Allday (2008)'e göre; öğrenme ve öğretme süreçlerinin verimli ve etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi, öğrenenlerin önceden belirlenen kazanımlara ulaşması, öğretmenlerin kendi davranışlarını etkili bir biçimde yönetmeleriyle mümkün olmaktadır. Çağlar & Kurtuluş (2005) öğretmenler açısından etkili sınıf yönetimi ilkelerini şu şekilde sıralamaktadırlar:

- Öğretmenler, sınıfta öğrencilere değer vermelidir. Çünkü sınıfta bir yeri ve değeri olmadığını hisseden bir öğrencinin sorunlu davranışlar göstermesi olası bir durumdur.
- Sınıf kuralları sadece öğrencileri değil öğretmenleri de kapsamalıdır.
- Yasaklayıcı, baskın disiplin anlayışından çok; yapıcı, onarıcı, olumlu disiplin bir anlayışı benimsemelidir.

• Öğrencilerin sorun yaratan davranışlarını değerlendirme aşamasında onun sözünü dinlemek, yargılayıcı bir yaklaşımdan uzak durmak, istenmeyen davranışın olumlu olarak çözümüne yönelik katkı sağlanmalıdır.

- Öğrencilere özür dilemeleri için baskı uygulanmamalıdır.
- Öğrenciler tehdit edilmemelidir.
- Küçük çapta, önemli olmayan durumlar abartılmamalıdır.
- Öğrenme ortamlarında öğrencilerin onuru dikkate alınmalıdır.
- Adaletli ve bütüncül bir yaklaşım sergilenmelidir.
- Abartılı övgülerden uzak durulmalıdır.
- Sınıfta ortamında öğrenenleri motive edici, ilgi çekici, onların aktif katılımını sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir.
- Düzenlenecek etkinliklerde öğrencilerin ilgisini çekecek, onları motive edecek materyaller kullanılmalıdır.
- Zaman etkili ve verimli kullanılmalıdır.
- Sınıfta mevcut bir sorunun kaynağı araştırılmalı ve bu kaynağa göre çözüm yolları aranmalıdır.
- Sınıfta disiplin sağlamanın amacı, öğrencilere ceza vermek değil, davranış ve anlayış değiştirmek olarak kabul edilmelidir.
- Disiplin sorunlarını önlemek, hatalı davranışları değiştirmek için erken ve yerinde müdahalede bulunulmalıdır.
- Sınıfta karşılaşılan disiplin sorunlarının, öğrencinin saldırgan kişiliğinden, sosyal ilişkilerinden, aile durumundan kaynaklanabileceği unutulmamalıdır.
- Sınıf ortamında disiplin yaklaşımı, karşılıklı saygı ve yüz yüze iletişime dayalı olmalıdır.
- Öğretmen, öğrencilere karşı iyimser ve hoşgörülü olmalıdır.
- Sınıfta disiplin yaklaşımı, sadece bireysel davranışlara değil; grup davranışına da yönelik olmalıdır.
- Sınıfta istisna davranışlarsa genel davranışlar üzerinde durulmalıdır.
- Etkililiğini yitirmemesi açısından bir teknik veya yaklaşım gereğinden fazla kullanılmamalıdır.

Benzer olarak TC, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi (EARGED) etkili bir sınıf yönetimi açısından temel ilke ve stratejileri şu şekilde açıklamaktadır (EARGED, 2006):

- Sınıfta öğrencilerin gereksinim ve özelliklerine uygun zaman planlamaması yapılmalıdır.
- Öğrencilerin öğrenme hızlarındaki farklılıklarını dikkate almakta olan farklı öğretim yöntemlerini ve teknikleri kullanılmalı ve rehber rolü üstlenilerek öğrencilerin derse aktif katılımı sağlanmalıdır.

- Hedeflere ulaşmak için farklı kaynaklar araştırılmalı ve kullanılmalıdır.
- Öğrencilerin ilgi alanlarını dikkate almak ve öğrenmeye aktif bir şekilde katılımlarını sağlamak için ortam yaratılmalıdır.
- Sınıftaki öğrencilerin planlı ve amaçlı çalışmalar doğrultusunda öğrenme fırsatına sahip olması güvence altına alınmalıdır.
- Sınıfta disiplini sağlamak ve istenmeyen davranışları önlemek için uygun stratejileri ve yöntemler kullanılmalıdır.
- Öğrencilerin farklı gereksinimlerini karşılamak için öğretim programına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.
- Sınıftaki olası veya mevcut sorunlara zamanında müdahale edip, etkili bir şekilde ilgilenilmelidir.
- Öğrenmeyi sağlama, bilgiyi paylaşma sürecinde öğrencilerle sürekli olarak etkileşim içinde olunmalıdır.
- Sınıfta, öğrencilerin kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilecekleri, demokratik, adaletli bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.

Celep (2008) bu ifadelerle benzer olarak öğretmenlerin sınıf içinde öğrencilerin ile sağlıklı bir iletişim kurması gerektiğini belirtmektedir. Çünkü öğretimin temelinde sağlıklı bir iletişim olduğunu ifade etmektedir. Bu nedenden dolayı öğretmen, sınıf içerisinde demokratik bir ortam yaratarak, öğrencilerin kendilerini rahat ve özgür bir biçimde ifade etmelerini sağlamalıdır. Marzano & Marzano (2003) sınıf öğretmenlerinin öğrenimini sürdürmekte olan tüm öğrencilerin gereksinimlerini karşılamak, sınıf ortamındaki her öğrencinin üst düzeyde öğrenmesine, her öğrencinin değer gördüğünü hissetmesine katkı sağlamak için sınıf ortamında, öğretim sisteminde ve sınıf yönetiminde gerekli değişiklikler yapmaları gerektiğini ifade etmektedirler. Bir diğer boyut ise zamanın etkili biçimde yönetilmesidir. McLeod, Fisher & Hoover (2003) ise sınıf yönetiminde “zaman” kavramına değinerek; zamanın, tasarruf edilmesi, satın alınması mümkün olmayan, azaltılıp çoğaltılamayan, sadece anında kullanılabilen bir değer olduğunu ifade etmektedirler. Dolayısıyla zaman kavramının, sınıf yönetiminde stratejik boyutlarından biri olduğunu belirterek; öğretmenlerin zaman kullanımını etkileyen faktörleri kontrol etmeleri ve mevcut zamanı etkili ve verimli kullanmaları gerektiğini ifade etmektedirler.

Görüldüğü gibi etkili bir öğrenme ve öğretme süreci için sınıf yönetiminin doğru bir şekilde planlanması ve uygulanması oldukça önemlidir. Bu gerçek ve bilgiler ışığında yapılan araştırmanın genel amacı; 2011-2015 yılları arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının içerik analizi bakımından değerlendirilmesidir. Yapılan araştırmanın bu anlamda son beş yıl içerisinde gerçekleştirilmiş olan sınıf yönetimi araştırmalarındaki yeni yönelimleri belirlemek açısından önem taşıdığı düşünülmektedir. Araştırmada belirlenen genel amaca ulaşmak için aşağıda sıralanan sorulara yanıt aranacaktır.

2011 ve 2015 yılları arasında, Türkiye Cumhuriyetinde (TC) sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri,

- a. yayın yılı,
- b. gerçekleştirildiği üniversite,
- c. gerçekleştirildiği enstitü,
- d. gerçekleştirildiği anabilim dalı,

Turkish Studies

- e. araştırma konusu,
- f. araştırma yöntemi,
- g. araştırma modeli,
- h. örneklem grubu,
- i. kullanılan veri toplama araçları,
- j. uygulandığı eğitim kademesi açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?

2. YÖNTEM

Bu araştırma 2011-2015 yılları arasında Türkiye’de sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin içerik analizi bakımından değerlendirilmesini amaç edinen belgesel tarama türünde bir çalışmadır. Bu genel amaç kapsamında, Türkiye Cumhuriyeti (TC), Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tez sayfasında taranan ve erişime açık toplam 48 yüksek lisans ve doktora tezine ulaşılmıştır. YÖK tez sayfasında ulaşılan tezler tez türü (yüksek lisans / doktora), yayın yılı, üniversite, enstitü, anabilim dalı, araştırma konusu, araştırma yöntemi, araştırma modeli, örneklem grubu, veri toplama aracı ve uygulandığı eğitim kademesi faktörleri açısından değerlendirilmeye alınmıştır:

YÖK tez tarama sayfasından ulaşılan yüksek lisans ve doktora tezleri, Microsoft Excel 2010 programında hazırlanan veritabanına kaydedilerek, analiz edilmiştir. Analiz sonucu elde edilen veriler frekans değerlerle açıklanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada ulaşılan sınıf yönetimine yönelik yüksek lisans ve doktora tezleri; tez türü, yayın yılı, üniversite, enstitü, anabilim dalı, araştırma konusu, araştırma yöntemi, araştırma modeli, örneklem grubu, veri toplama aracı ve uygulandığı eğitim kademesi olarak ele alınıp değerlendirilmiştir.

3.1. Tez Türü (Yüksek Lisans / Doktora)

Araştırmada ulaşılan tezlerin, tez türüne göre dağılımları Tablo 1’de detaylı olarak verilmiş ve yorumlanmıştır.

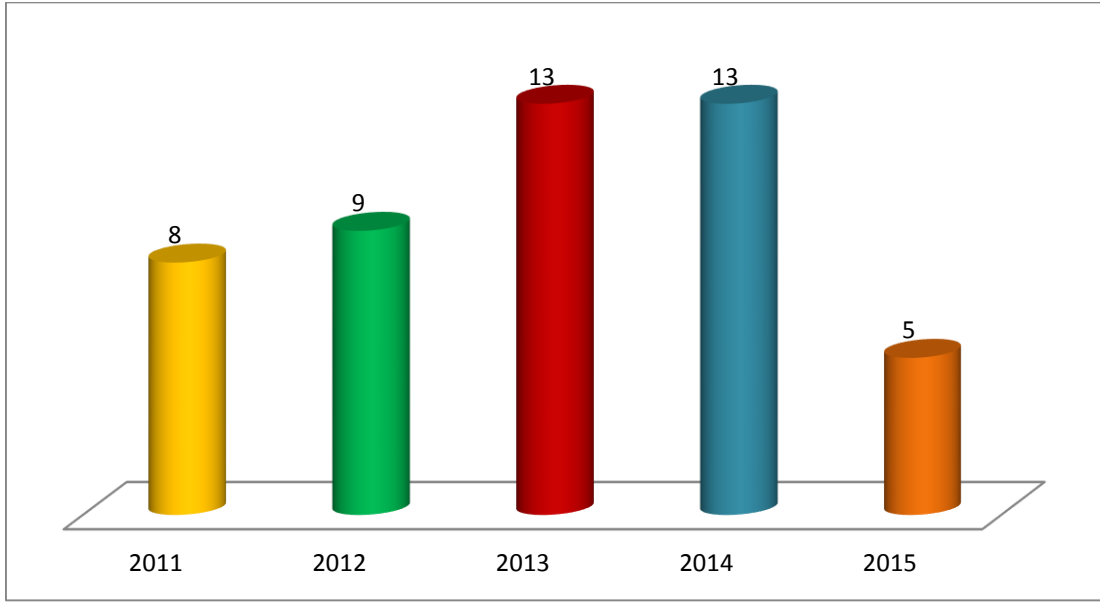
Tablo 1. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerin Tez Türüne Göre Dağılımları

Tez Türü	Sayı
Yüksek Lisans	41
Doktora	7

Tablo 1’deki verilere göre 2011-2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan tezlerin 41’i yüksek lisans, 7’si ise doktora tezidir. Elde edilen bu bulgu; sınıf yönetiminin yüksek lisans tez çalışmalarında daha çok ele alındığını göstermektedir.

3.2. Yayın Yılı

Sınıf yönetimine yönelik yüksek lisans ve doktora tezlerinin yıllara göre dağılımına şekil 1’de yer verilmiştir.



Şekil 1. Sınıf Yönetimi Tezlerinin Yayın Yılına Göre Dağılımları

Şekil 1'deki verilere göre sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin yıllara göre bir artış gösterdiği belirlenmiştir. 2015 yılındaki yüksek lisans ve doktora tez sayısının diğer yıllara göre az olmasının nedeni; YÖK tez tarama sayfasında yeni yapılan tezlerin henüz yayınlanmaması veya erişime kapalı olması (erişim izni olmaması) olarak değerlendirilebilir. Yine eğitimde yeni yönelim ve teknolojilerin ortaya çıkması ile sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının artışının ileriki yıllarda da devam edeceği düşünülmektedir.

3.3. Üniversite

2011 - 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının yapıldığı üniversitelere göre dağılımlarına Tablo 2'de detaylı olarak yer verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları

Şehir	Üniversite	Sayı
İstanbul	Yeditepe Üniversitesi	6
Ankara	Ankara Üniversitesi	4
Afyonkarahisar	Afyon Kocatepe Üniversitesi	4
Ankara	Gazi Üniversitesi	3
İstanbul	Marmara Üniversitesi	2
Erzurum	Atatürk Üniversitesi	2
Antalya	Akdeniz Üniversitesi	2
Çanakkale	Onsekiz Mart Üniversitesi	2
Gaziantep	Zirve Üniversitesi	2
İstanbul	Maltepe Üniversitesi	1
Eskişehir	Anadolu Üniversitesi	1
Konya	Salçuk Üniversitesi	1
İstanbul	İstanbul Üniversitesi	1
Malatya	İnönü Üniversitesi	1
Kırşehir	Ahi Evran Üniversitesi	1
Kırıkkale	Kırıkkale Üniversitesi	1
Elazığ	Fırat Üniversitesi	1
Trabzon	Karadeniz Üniversitesi	1
Ankara	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1
Aydın	Adnan Menderes Üniversitesi	1
Sakarya	Sakarya Üniversitesi	1
İstanbul	Sabahattin Zaim Üniversitesi	1
Bolu	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1
Burdur	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1
Adana	Çukurova Üniversitesi	1
Denizli	Pamukkale Üniversitesi	1
Şanlıurfa	Harran Üniversitesi	1
İstanbul	Okan Üniversitesi	1
Kastamonu	Kastamonu Üniversitesi	1
İstanbul	Aydın Üniversitesi	1

Tablo 2'deki verilere göre 2011-2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının TC'deki birçok önemli üniversitede yapıldığı görülmektedir. Yine genel sayı içerisinde; sınıf yönetimi tez çalışmalarının en fazla İstanbul Yeditepe Üniversitesi'nde yapıldığı belirlenmiştir. Bunun yanında genel sayıya bakıldığında; Ankara Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi de sınıf yönetimiyle ilgili tez çalışmalarının yoğun olarak yapıldığı üniversitelerdir.

3.4. Enstitü

2011 - 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının yapıldığı enstitülere göre dağılımlarına Tablo 3'de yer verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımları

Enstitü	Sayı
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	25
Sosyal Bilimler Enstitüsü	18
Fen Bilimleri Enstitüsü	4
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	1

Turkish Studies

Tablo 3’deki verilere göre; 2011-2015 yılları arasında yapılan sınıf yönetimi yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının en fazla eğitim bilimleri enstitüleri ve sosyal bilimler enstitülerinde yapıldığı belirlenmiştir. Sınıf yönetimi konusunun; genel anlamda eğitim bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında ele alınması bakımından elde edilen veriler beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

3.5. Anabilim Dalı

2011 - 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin yapıldığı anabilim dallarına ilişkin verilere Tablo 4’de yer verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımları

Anabilim Dalı	Sayı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD	18
İlköğretim ABD	9
Sınıf Öğretmenliği ABD	3
İnternet ve Bilişim Teknolojileri ABD	3
Özel Eğitim ABD	2
Eğitim Programları ve Öğretim ABD	2
Beden Eğitimi ve Spor ABD	2
Eğitim Bilimleri ABD	2
İşletme ABD	2
Yabancı Dil Eğitimi ABD	1
Felsefe ve Din Bilimleri ABD	1
Ortaöğretim Sosyal Alanlar ABD	1
İlahiyat ABD	1
Okulöncesi Eğitimi ABD	1

Tablo 4’deki verilere göre 2011 – 2015 yılları arasında yapılan sınıf yönetimi yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının en fazla “Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı”nda gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Yine genel sayı içerisinde “İlköğretim Anabilim Dalı” da sınıf yönetimi tezlerinin yoğun olarak görüldüğü anabilim dalı olarak belirlenmiştir.

3.6. Araştırma Yöntemi

2011 – 2015 yıllarında gerçekleştirilen sınıf yönetimi yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında kullanılan araştırma yöntemlerine tablo 5’de yer verilmiştir.

Tablo 5. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımları

Yöntem	Sayı
Nicel	40
Nitel	5
Karma (Nicel & Nitel)	3

Tablo 5’deki verilere göre; 2011 – 2015 yılları arasında yapılan sınıf yönetimi tezlerinde yoğun olarak nicel yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Yine genel sayı içerisinde nitel ve karma çalışmaların sayısının ise oldukça az olduğu görülmektedir.

3.7. Araştırma Modeli

2011 – 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında kullanılan araştırma modellerine ilişkin veriler Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 6. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerin Araştırma Modeline Göre Dağılımları

Araştırma Modeli	Sayı
Genel Tarama Modeli	24
İlişkisel Tarama Modeli	13
Deneysel	6
Durum Çalışması	5

Tablo 6’deki verilere göre 2011 – 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında en fazla genel tarama modelinin tercih edildiği görülmektedir. Yine ilişkisel tarama modeli çerçevesinde yapılan tez çalışmalarının sayısı da genel durum içerisinde oldukça fazla olarak görülmektedir.

3.8. Örneklem Grubu

2011- 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında belirlenen örneklem/çalışma gruplarıyla ilgili veriler Tablo 7’de detaylı olarak sunulmuştur.

Tablo 7. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerde Belirlenen Örneklem/Çalışma Grubuna Yönelik Veriler

Örneklem / Çalışma Grubu	Sayı
İlköğretim Sınıf Öğretmenleri	16
Ortaöğretim Branş Öğretmenleri	7
Okulöncesi Öğretmenleri	5
Öğretmen Adayları	4
Akademisyenler	3
Ortaöğretim Öğrencileri	3
İlköğretim ve Ortaöğretim İngilizce Öğretmenleri	2
İlköğretim Sınıf Öğretmenleri ve Öğrencileri	2
Özel ve Genel Eğitim Sınıf Öğretmenleri	1
Ortaöğretim Coğrafya Öğretmenleri ve Öğrencileri	1
Eğitim Müfettişleri, İlköğretim Sınıf Öğretmenleri ve Öğretmen Adayları	1
İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri	1
İlköğretim Öğrencileri	1
İlköğretim Sınıf Öğretmenleri ve Yöneticileri	1

Tablo 7’deki verilere göre 2011 – 2015 yıllarında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında; araştırmacıların genel olarak ilköğretim sınıf öğretmenleriyle çalışmayı tercih ettikleri görülmektedir. Yine araştırma kapsamına alınan birçok tez çalışmasında araştırmacıların, birden fazla hedef gruba çalışmayı tercih ettikleri görülmektedir.

3.9. Veri Toplama Aracı

2011 – 2015 yılları arasında, sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında kullanılan veri toplama araçlarına Tablo 8’de detaylı olarak yer verilmiştir.

Tablo 8. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Yönelik Veriler

Veri Toplama Aracı	Sayı
Ölçek	30
Anket	8
Görüşme Formu	4
Anket ve Görüşme Formu	1
Anket, Görüşme Formu ve Gözlem Formu	1
Ölçek ve Görüşme Formu	1
Ölçek ve Gözlem Formu	1
Gözlem Formu	1
Ölçek ve Başarı Testi	1

Tablo 8'deki verilere göre 2011 – 2015 yıllarında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında ağırlıklı olarak ölçeklerden yararlanıldığı görülmektedir. Yine yapılan Tablo 8'deki verilere göre birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı tezlerin sayısı da genel içerisinde oldukça fazladır.

3.10 Eğitim Kademesi

2011 – 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının uygulandığı eğitim kademesine yönelik verilere Tablo 9'da detaylı olarak yer verilmiştir.

Tablo 9. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerin Uygulandığı Eğitim Kademesine Yönelik Veriler

Eğitim Kademesi	Sayı
İlköğretim	30
Ortaöğretim	10
Yükseköğretim	6
İlköğretim ve Ortaöğretim	2

Tablo 9'daki verilere göre 2011 – 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının ağırlıklı olarak ilköğretim eğitim kademesine uygulandığı görülmektedir. Yine aynı verilere göre; birden fazla eğitim kademesini ele alan bilimsel çalışmaların sayısı ise genel durum içerisinde oldukça sınırlı kalmaktadır.

3.11. Araştırma Konusu

2011 – 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında sınıf yönetiminin bağdaştırıldığı konulara yönelik verilere Tablo 10'da detaylı olarak yer verilmiştir.

Tablo 10. Sınıf Yönetimine Yönelik Tezlerin Uygulandığı Eğitim Kademesine Yönelik Veriler**Araştırma Konusu**

Tecrübe Düzeyine Göre Sınıf Yönetimi Görüşleri
Sınıf Yönetimine Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Öz Yetkinlik Düzeyleri
Sanal Sınıf Yönetimi
Mizah Tarzı ve Sınıf Yönetimi Arasındaki İlişki
Sınıf Yönetiminde Disiplin Modelleri
Sınıf Yönetimi ve İletişim Davranışları
Sınıf Yönetimi ve Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı
Coğrafya Eğitiminde Sınıf Yönetimi
Etkili Sınıf Yönetimi ve Yeni Öğretmen Roller
Sınıf Yönetimi ve Öğretmenlik Uygulamaları
İlköğretimde Sınıf Yönetimi Eğilimleri
Örgüt Kültürü ve Sınıf Yönetimi
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Sınıf Yönetimi
İlköğretim İngilizce Eğitiminde Sınıf Yönetimi
Kaynaştırılmalı Sınıflarda Sınıf Yönetimi
Kişilik Özellikleri ve Sınıf Yönetimi
Beden Eğitiminde Sınıf Yönetimi
Sınıf Yönetiminde Demokratik Tutumlar
Aday Öğretmenlerde Sınıf Yönetimi Yeterlik Algıları
Sınıf Yönetimi Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programının Değerlendirilmesi
Sınıf İçinde İstenmeyen Davranışlar ve Sınıf Yönetimi
Okulöncesi Eğitimde Sınıf Yönetimi
Sınıf Yönetiminde Yönetimsel Etkililik
Sınıf Yönetimi Becerileri ve Örgüt Kültürü
Öğretme Stilleri, Sınıf Yönetimi Yaklaşımları ve Öğretmenlik Mesleği Tutumları
Sınıf Yönetimi ve Öğretim Liderliği
Yapılandırmacı Yaklaşımlar ve Sınıf Yönetimi
İlköğretimde Sınıf Yönetimi Becerileri
Farklı Liderlik Stilleri ve Sınıf Yönetimi
Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Eğilimleri
Okul Kültürü ve Sınıf Yönetiminde Disiplin Türleri
Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Davranışlarla Başa Çıkma Stratejileri
Okulöncesi Eğitimde Sınıf Yönetimine Dönük İnanç ve Tutumlar
Sınıf Yönetiminde Bilişim Teknolojileri
Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri
Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri
Sınıf Yönetiminde Sosyal Ağ Uygulaması
İlköğretimde Sınıf Yönetimi Sorunları
Eleştirel Düşünme Yaklaşımı ve Sınıf Yönetimi
Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri ve Performansları
Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Tükenmişlik Durumları
Öğrenci Kontrol İdeolojileri ve Sınıf Yönetimi Yaklaşımları
Sınıf Yönetiminde Disiplin Sorunları ve Baş Etme Stratejileri
Sınıf Yönetiminde Eğitsel Sosyal Ağ Kullanımı
Ortaokullarda Sınıf Yönetiminde Eğitsel Sosyal Ağ Uygulaması
Öğretmenlerin Öz-Yeterlilik İnançları ve Sınıf Yönetimi Becerileri

Turkish Studies

Tablo 10'daki verilere göre 2011 – 2015 yıllarında, sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında farklı konuların ele alındığı görülmektedir. Ele alınan araştırma konularına bakıldığında zaman genel olarak ilköğretim ve ortaöğretim eğitim kademelerinde görevini sürdüren ve farklı branşlara sahip öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları, becerileri, tutumları ve yeterlik algılarının farklı değişkenler açısından değerlendirildiği tez çalışmaları ön plana çıkmaktadır. Yine sınıf yönetiminin farklı disiplin alanları ve bu disiplin alanlarının alt alanları açısından ele alındığı tez çalışmalarının sayısı da genel toplam içerisinde oldukça fazladır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

2011 – 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının içerik analizi bakımından değerlendirildiği çalışmada farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Yapılan çalışmada ulaşılan ilk sonuca göre; sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının yıllara göre artış gösterdiği belirlenmiştir. 2015 yılındaki tez sayısının diğer yıllara göre az oluşunun nedeni; yeni yapılan tez çalışmalarının henüz yayınlanmaması veya erişime kapalı olması şeklinde değerlendirilebilir. Sınıf yönetimine yönelik tez çalışmalarıyla birlikte diğer bilimsel çalışmalardaki artışın ileriki yıllarda da devam edeceği düşünülmektedir. Çünkü eğitim ve öğretimdeki yeni yönelimler ve ortaya çıkan yeni teknolojiler sınıf yönetimine de yansımakta, bu da güncel araştırmaların yapılmasına zemin hazırlamaktadır.

Araştırmada ulaşılan bir diğer sonuca göre 2011 – 2015 yıllarında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin en fazla Yeditepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesinde yapıldığı görülmektedir. Yine ele alınan yüksek lisans ve doktora tezlerinin, ağırlıklı olarak eğitim bilimleri enstitüleri ve eğitim yönetimi ve denetimi anabilim dallarında gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ulaşılan bir başka sonuca göre; 2011 – 2015 yılları arasında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinde çoğunlukla nicel yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanında yine araştırma kapsamına alınan tezlerde araştırmacıların çoğunlukla tarama modellerini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Farklı araştırma yöntem ve tekniklerin kullanımı sınıf yönetimi açısından farklı nitelikte verilerin elde edilmesi açısından etkili olabilir. Özellikle bu konudaki deneysel çalışmaların artması; etkili bir sınıf yönetiminin oluşturulmasına katkı sağlayacak faktörlerin belirlenmesi açısından fayda sağlayabilir.

Araştırmada ulaşılan diğer sonuca göre; 2011 – 2015 yıllarında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında araştırmacıların ağırlıklı olarak ilköğretimde görev yapan sınıf ve branş öğretmenleriyle çalışmayı tercih ettikleri dolayısıyla genel olarak ilköğretim kademesini ele aldıkları görülmektedir. Bunun yanında; ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinin ele alındığı yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının sayısının genel toplam içerisinde oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. İleriki yıllarda yapılacak benzer nitelikteki araştırmalarda; ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarının ele alınması, bu kurumlardaki sınıf yönetimi yaklaşımlarını ve etkilerini belirlemek açısından fayda sağlayabilir. Yine araştırma kapsamına alınan tezlerde sınıf yönetimi süreçleri açısından genel anlamda “öğretmen rolü” üzerinde durulmuştur. Etkili bir sınıf yönetimi açısından öğretmen kadar öğrenci ve hatta yönetici rolleri de önem taşımaktadır. Bu nedenle ileride yapılacak benzer nitelikteki araştırmalarda yönetici, öğretmen ve öğrenci rollerinin de ele alınması, daha doyurucu ve verimli sonuçlara ulaşılması bakımından katkı sağlayabilir.

Araştırmada ulaşılan bir başka sonuca göre; 2011 – 2015 yıllarında sınıf yönetimine yönelik yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında birinden tamamen farklı konuların ele alındığı görülmüştür. Elde edilen bu bulgu; araştırma kapsamına alınan yüksek lisans ve doktora tezlerinin özgün konular temelinde yapıldığını da ortaya koymaktadır.

Bu araştırma, belli sınırlılıklar dahilinde gerçekleştirilmiştir. Yayın yılı olarak 2011 – 2015 yılları, ülke olarak Türkiye Cumhuriyeti, veritabanı olarak Yükseköğretim Kurumu tez tarama sayfası, içerik analizinde değerlendirilen faktörler olarak; yayın yılı, üniversite, enstitü, anabilim dalı, araştırma yöntemi, araştırma modeli, örneklem / çalışma grubu, veri toplama aracı, uygulandığı eğitim kademesi, araştırma konusu şeklinde sınırlandırılmıştır. İleriki yıllarda yapılacak benzer nitelikteki araştırmalarda belirtilen sınırlılıkların dışına çıkılması ve sınıf yönetimine yönelik yapılan bilimsel çalışmaların değişik faktörler açısından değerlendirilmesi, sınıf yönetimi literatürüne katkı sağlanması açısından önem taşımaktadır. Yine bu araştırma TC sınırları içerisinde yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarını kapsamaktadır. İleriki yıllarda yapılacak benzer nitelikteki araştırmalarda; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) yapılmış olan sınıf yönetimine yönelik bilimsel çalışmaların (yüksek lisans tezleri, doktora tezleri, makaleler, koferans bildirileri) değerlendirilmesi ülkemizdeki sınıf yönetimi yaklaşımlarını ve etkilerini değerlendirmek açısından katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Allen, K. P. (2010). Classroom management, bullying, and teacher practices. *The Professional Educator*, 34(1), 1-15.
- Aydın, A. (2003). *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Başar, H. (2003). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, H. (2006). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bluestein, J. (1988). *21st Century Discipline: Teaching Students Responsibility and Self management*. NewYork: Instructor Books.
- Bluestein, J. (2008). *Becoming a win win teacher: A fresh and positive look at classroom management*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Bluestein, J. (2010). *Becoming a win win teacher: Survival Strategies for the beginning educator*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Celep, C. (2002), *Sınıf yönetiminde kuram ve uygulama*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Celep, C. (2002). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çağlar, A. & Kurtuluş, E. (2005). Okul Öncesi Eğitiminde Sınıf Yönetimi. Sevinç M. (Ed), *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çalık, T. (2009). Sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramlar. L. Küçükahmet (Editör). *Sınıf yönetimi*. (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirtaş, H. (2012). *Sınıf yönetiminin temelleri*. Kıran, H. (Ed.). Etkili sınıf yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Eberts, R., Hollenbeck, K. & Stone, J. (2000). Teacher Performance Incentives and Student Outcomes. *The Journal of Human Resources*, 37(4), 913-927.
- Emmer, E. T & Evertson, C. M.. (2013). *İlkokul Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi*. (Çev. Aypay A.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Erden, M. (2008). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Erdoğan, İ. (2008). *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.

- Erol, Z. (2006), Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Evertson, C. M., & Neal, K. W. (2005). *Looking into learningcentered classrooms: Implications for classroom management. Benchmarks for Excellence*. Washington. DC: NEA.
- Gilpatrick, R. (2010). Classroom management strategies and behavioral interventions to support academic achievement. Unpublished doctorate's thesis, Walden University, Minnesota.
- İlgar, L. (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Külahoğlu, Ş. (2004). *Gelişim ve öğrenme psikolojisine giriş*, Yeşilyaprak, B. (Ed.). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Martin, J. (2000). *Models of Classroom Management: Principles, Practices and Critical Considerations*. Bellingham: Temeron Books.
- Marzano, R.J., & Marzano, J.S. (2003). The key to classroom management. *Educational Leadership*, 61(1), 6–17.
- McLeod, J., Fisher, J., & Hoover, G. (2003). The Key Elements of Classroom Management: Managing Time and Space, Student Behavior, and Instructional Strategies. *Association for Supervision and Curriculum Development Alexandria, Virginia USA*.
- MEB - Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi - EARGED (2010). *PISA 2006 Projesi Ulusal Nihai Rapor*, Ankara.
- Nelson, M. F. (2002). A Qualitative Study of Effective School Discipline Practices: Perceptions of Administrators, Tenured Teachers, and Parents in Twenty Schools, PhD Thesis, East Tennessee State University the faculty of the Department of Educational Leadership and Policy Analysis, Tennessee.
- Özyürek, M. (2005). *Olumlu Sınıf Yönetimi*. Ankara: Kök yayıncılık.
- RSA. (Producer). (2010) *RSA Edge lecture with Sir Ken Robinson: Changing paradigms (Video)*. Available: www.thersa.org/events/video/archieve/sir-ken-robinson
- Sarı, H. & Dilmaç, B. (2005). *Sınıf Yönetiminin Temelleri*. Gürsel, M., Sarı, H., Dilmaç, B.(Ed). Sınıf Yönetimi (2. bs). Ankara: Eğitim Kitabevi.
- Sarıtaş, M. (2000). *Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama: Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara, Nobel Yayınları.
- Sarıtaş, M. (2003). *Sınıf yönetimi ve disiplini ile ilgili kurallar geliştirme*. Küçükahmet, L. (Ed). Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, Ankara: Nobel Yayınları.
- Shechtman, Z. & Leichtenritt, J. (2004). Affective teaching: a method to enhance classroom management. *European Journal of Teacher Education*, 27(3), 323-333.
- Simpson, R. G. & Allday, R. A. (2008). PIE-R2: The area of a circle and good behavior management, *Teaching Exceptional Children Plus*, 4(4), Article 5.
- Tal, C. (2010). Case Studies to Deepen Understanding and Enhance Classroom Management Skills in Preschool Teacher Training. *Early Childhood Education Journal*, 38(2010), 143-152.
- Turan, S. & Şişman, M. (2011). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

-
- Ünal, S. ve Ada, S. (2003). *Sınıf Yönetimi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul: Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Birimi.
- Yıldırım, C. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarda Sergiledikleri Davranışlar ve Kullandıkları Sınıf Yönetim Modelleri. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Yılman, M. (2006). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.